

Uredništvo in prava: Ljubljana, Franciškanova ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davak posebej. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 45-86

— Učit. pravnik. — Učit. tiskarna. —
Učit. pevski zbor IIII — šolski radio.

ni sistem... Stališče in metode tretje grupe v pogledu borbe za pravico učiteljskega stanu in šole — so znane» (podčrtal jaz). To je bilo rečeno precej časa pred glavno skupščino in se čudim, da šele danes sprašuje avtor Pojasnil za oddvojene poglede te grupe z ozirom na taktiko dela, kjer pravi: »Nam ti pogledi niso znani. Delegati te skupine svojega stališča v tem oziru niso nikdar opredelili. Če so te »diference v pogledu taktike« bile znane Izvršnemu odboru, potem bi upravičeno pričakovali, da bi se naše sekcijno vodstvo vsaj zanimalo za te oddvojene poglede. Morda bi pa potem bilo potrebno vseno nekoliko razmišljati, pa četudi se ne korrigirajo.

Iz gornjih izjav je jasno razvidno, da izvršni odbor tretje grupe ne le priznava, temveč tudi računa z njo in če računa z grupe, potem računa tudi s predstavniki te grupe. Nasprotno temu pa vodstvo naše sekcije, ki zagovarja stališče kandidacijskega odbora, te grupe ne jemlje v poštev in to iz nekih »moralnih obveznosti« ter odklonilnega stališča do vsake separatne grupe, ko stoji na stališču izbiranja kandidatov »po osebnih lastnostih«. Takoj tej trditvi pa sledi priznanje, da je kandidacijski odbor vzel na listo kandidata skupine, ki je momentano (na skupščini) nastala in ki že danes tudi razpadla, kakor poročajo.

Kje je tu logika? Do skupine učiteljstva, ki ima svoj začetek že v letu 1907, in ki ima fako svetle primere pedagoških delavcev ter stanovskih borcev, je kandidacijski odbor — in z njim naše vodstvo sekcije — zavzel odklonilno stališče, ni pa zavzel odklonilnega stališča do grupe, ki je zadnji moment dezerterala iz te skupine, kljub temu, da je predstavniki te grupe zavzel že večkrat odklonilno stališče do stanovske linije in sloge.

Zakaj avtor zagovarja stališče kandidacijskega odbora? Iz strahu, da ta novo nastala skupnica ne bi postavila nove liste. Tako pravi on. Morda pa to poglavje malo bolj osvetli sledeča trditev: »Odklonitev kandidata tretje grupe na listi prve grupe je bila izvršena po nalogu, ki je prišel od iste strani, od katere je organiziran »Novi učiteljski pokret« (znana opozicija, ki je sestavila drugo listo; opaz. pis.). Ko ni uspelo razbitje enotnosti učiteljskih vrst z organiziranjem Nov. uč. pokr., se je začel ta posel z napadom na našo grupo« (M. J. Za staleško jedinstvo, Beograd, 1939.) Težka obtožba! Ker je pa pisana za javnost in še podčrtana, ima gotovo svojo dokazilno moč. Potem le ne bodo vzroki za nastop slovenske delegacije tako znani, da ne bi bilo vredno o njih razmišljati. To so tudi »stvarni in konkretni vzroki«, da imam svoje oddvojene poglede od kandidacijskega odbora in sekcijnega vodstva.

2. Drugo vprašanje zadeva hrvatsko učiteljstvo. Zgoraj sem že omenil, da ne gre pri tem za to, ali obstoja vročna povezanost med sestavo tretje liste in korakom hrvatske delegacije. Pač pa je važno, zakaj ni bilo ustreženo hrvatskim težnjam pri sestavi liste. Po avtorjevem mnenju se je hrv. delegacija odločila za svoj korak že pred skupščino. V Repliki sem že omenil, da to nikakor ne more biti v skladu z dejstvom, ker je bila ta delegacija zastopana v kandidacijskem odboru po svojem sekcijnem predsedniku in da je ta stavil tam svoje zahteve. Tudi ne morem razumeti, zakaj je šla ta delegacija sploh na skupščino v B. L. Svoj odcep od skupne organizacije bi opravila na pametnejši način in bi prihranila stroške, ki nikakor niso bili majhni. Zato mi pa več kakor avtorjeva dokazovanja pojasnjuje »Komunike« Glavnega odbora, ki je imel takoj po skupščini svojo sejo, kjer je rečeno: »...da je neki gotov dogodek na sekcijni skupščini v Zagrebu — mimo katerega se ne more iti — kljub najboljši volji že vnaprej odvzel možnost za tako rešitev (podčrtal jaz), t. j. rešitev, da bi se ustreglo željam hrvatske delegacije. Ta dogodek mi ni znan, smatram pa, da je dogodek stvar sekcijske skupščine v Zagrebu in ne bi smel biti odločen pri sestavi liste v B. L.

To je nadaljnji »stvarni in konkretni vzrok«, ki mi narekuje opredeljeno stališče glede dogodkov na letošnji glavni skupščini, ki je, kakor pravi avtor, »docela drugačno od vseh ostalih članov slovenske delegacije, ožjega vodstva sekcije, celotnega upravnega in nadzornega odbora, predsedniškega zbora (razen dveh, ki nista imela prilike dati svojega pritrilnega ali odklonilnega stališča) in končno — slovenskega učiteljstva, sodeč po Narodni prosveti, ki ponatiskuje »Pojasnilo in odgovor« sekcije. Ker po avtorjevem mnenju vsi ti »pri zavesti polne odgovornosti, pa tudi pri popolni stvarnosti« nimajo nikakih dvomov v pravilnost opredelitve, zato me postavlja na drugi breg, osamljenega, s tihim nasvetom: nikar več ne iznašaj pred članstvom svojih pomislekov, ker čas hiti in ni časa za razmišljanje.

Smatram, da sem veliko bolj pošteno in častno zadostil svoji članski zavesti in izpolnil svojo organizacijsko dolžnost, ko sem pred članstvom iznesel svoje oddvojene poglede, kakor vsi oni, ki leta in leta niso bili zadovoljni s postopkom slovenske delegacije, pa tega niso iznesli. Zato sem v zvezi z avtorjevim stališčem, ki ne dopušča možnosti drugačnega postopka, v Repliki opozoril na preteklost.

3. Priznam, da je zadnja leta z ozirom na vladajoče stanje in razmere slovenska delegacija s svojim lojalnim in stoječim zdržanjem mnogo doprinesla, da je bila stanovska misel tako sijajno manifestirana napram razbijaškimi metodam opozicije. Na letošnji skupščini je pa bila situacija spremenjena in je stala delegacija pred drugačnimi nalogami. Ako sem pokazal na skupščino v letu 1930., sem s tem hotel opozoriti na preteklo in polpreteklo dobo, ki je karakteristična za našo delegacijo. Kratak pogled v zgodovino daje dovolj primerov.

Da ne bom jaz sodnik, naj se poslužim glede tega tistega kandidata, za katerega se avtor toliko zavzema. Ta pravi v članku »Malo više jasnosti« sledeče: »Pri nas vseh prevladuje mišljenje, da so tovariši Slovenci najresnejši in če hočete najkulturnejši del v naši učiteljski zajednici. Ta ocena se dobiva iz njihovega javnega gledišča (deklaracija 1926. l., samoizobraževalna akcija, celjska resolucija, s katero so zahtevali federalistično osnovo našega združenja), katera so po svoji formi in po svoji vsebini polna upravičenih pretenzij«. Toda, kljub tem upravičenim pretenzijam, »oni niso nikdar za ta svoja prepričanja stopili v aktivno borbo na naših skupščinah (podčrtal jaz). Tako je na koncu vsega zgledalo, da tovariši iz Slovenije o naših skupnih stvareh mnogo lepše mislijo, kakor pa delajo.« Nesporno dejstvo je, da slovenska delegacija ni nikdar pripadala opoziciji, kljub temu, da je toliko nezdruženih pojavov bilo odstranjenih ravno po zaslugi opozicije; niti tedaj se ni postavila na stran opozicije, ko je minister prosvete hotel imeti organizacijo po svojem kalupu. Vzemimo nadalje samo primer skupščine v Subotici, kjer je bila s pomočjo slovenske delegacije obdržana uprava, ki je bila toliko osovražena pri večini učiteljstva. Predaleč bi me zavedlo, da bi navajal še druge primere. Na osnovi vsega tega upravičeno zaključuje gornji ocenjevalec, da je delegacija skozi vso vrsto let »s svojim indiferentnošću i neučestvovanjem (podčrtal jaz)« uvijek štitila vlasnički duh. S tem v zvezi mi avtor osporava logično zaporednost misli. Kakor vidi, nisem v tej logiki tako osamljen in sem se namenoma poslužil logike, ki jo ima kandidat, za katerega se avtor toliko zavzema.

Kaj naj bi storila slovenska delegacija, me sprašuje.

4. Najmanj to, kar je pokazalo razpoloženje delegatov pred sestankom slovenske delegacije. Ker mi avtor osporava točnost trditve glede tega sestanka, moram priklicati v spomin tok dogodkov tistim delegatom, ki so

zahtevali sestanek in ki so zahtevali na sestanku, da slovenska delegacija pošlje kandidacijskemu odboru kategorično zahtevo po enotni listi, kar je odpadlo po prihodu predsednika sekcije, ki se je takoj opredelil za prvo listo v taki sestavi, kakršni je danes, kakor sam pravi v zadnjem pojasnilu. Slučaj je hotel, da so ti delegatje tudi člani sekcijnega vodstva in mu bo tako lahko ugotoviti točnost mojih trditve. Če bi slovenska delegacija vztrajala pri zahtevi, ki so jo na začetku sestanka stavili gornji delegatje, bi se tudi nujno moralo spremeniti stališče kandidacijskega odbora, četudi je ta prinesel svoje definitivno stališče že na skupščino, kakor je sedaj razvidno iz avtorjevih pojasnil.

Ravno tako vztrajam pri trditvi, da na prvem sestanku ni prišlo do sklepa, kakor ga sedaj avtor prikazuje. Če bi bilo res, kar pravi avtor, potem jaz nikakor ne bi mogel staviti na sestanku predloga, da se popoldne sestanemo, na katerem sestanku naj bi se odločili. Tudi ne bi bilo treba še drugega sestanka, če bi nas predsednik že informiral, da stoji kandidacijski odbor od vsega početka na nespremenjenem stališču.

Povsem razumljivo je, da sem na sestanku izražal le »svoje osebno mnenje«. Res ne vem, zakaj to še posebej poudarja. Morda pa vendar ne zato, da bi se smatral avtor za bolj kompetentnega govoriti v imenu članstva, katerega sem kot predsednik zastopal?

V kolikor na sami skupščini nisem izvajal konsekvenc, v toliko niti pomisljal nisem, da ne bi prevzel tudi sam odgovornosti za zdržanje slovenske delegacije na skupščini in se prav nič ne postavljam v pozno »sodnika« in se tudi ne »izločujem«, kakor to želi prikazati avtor in v ta namen kliče na pomoč še celo vrsto forumov in nazadnje še slovensko učiteljstvo. Ta odgovornost me pa še ne obvezuje, da ne bi povedal svojega mnenja in svojih pomislekov. Še vedno smatram, da sem storil s tem le svojo organizacijsko obveznost.

Mencej Martin

Ob desetletnici „Našega roda“

Ob zaključku 10. letnika »Našega roda« je napisal hrvaški publicist Tone Peruško v zadnji številki »Hrvatskega učiteljskega doma« članek, ki je vreden, da se prevede, ker jasno kaže, kako gleda objektivni inteligent izven Slovenije na »Naš rod« in delo Mladinske matice.

Ko je bil lani osnovan v Zagrebu list z gangstersko literarno plažo, je najel nekega Slovenca, da mu list prevede v slovenščino, da bi mogel s slovensko izdajo (list je izhajal v srbsčini, hrvaščini in v slovenščini) prodrati med slovensko mladino. Izdajatelj se je sam podal tudi v Slovenijo, organiziral je razprodajo, vršil propagando itd. Ali po 3. številki lista je moral s slovensko izdajo prenehati. Lista slovenska mladina ni hotela kupovati. V Zagrebu in ostali Hrvaški pa se prodaja list še nadalje več desetisoč izvodih.

Izdajatelj lista je nekoč izjavil: »Če bi vedel, da obstoji v Sloveniji »Naš rod«, ne bi niti poskušal izdajati gangstersko čtivo za slovensko mladino.« Ta »Naš rod«, največji in brez dvoma najboljši mladinski list v vsej državi, slavi sedaj svojo desetletnico z naklado 24.000 izvodov, tako da je vsak sedmi učenec ljudske šole v Sloveniji naročnik tega lista.

Prav za prav je ta list star skoro 20 let. Osnovali so ga l. 1920. tedanji učitelji iz Trsta in ostalih slovenskih krajev pod Italijo. »Zveza slovenskih učiteljskih društev« v Trstu ga je izdajala pod svojim okriljem. List je izhajal tedaj v 8000 izvodih, kar je za 400.000 primorskih Slovencev prav lepa naklada. List se je imenoval »Novi rod« in urejevali so ga po vrsti znani slovenski učitelji in pisatelji: Janjo Samec, Josip Ribičič in Jože Pahor. List je bil l. 1925. ustavljen.

Obnovljen je bil l. 1929. v Ljubljani, a obnovili in vodijo ga skoro isti ljudje, ki so ga vodili v Trstu. Ime »Novi rod« se je spreminilo v »Naš rod«. Vseh deset let urejuje list Josip Ribičič, ki ga je urejeval že v Trstu do svojega prihoda semkaj, a izdaja ga Mladinska matica, odsek sekcije JUU v Ljubljani. Kako je mogel ta list doseči tako velik uspeh?

UČITELJI PRIPRAVNIKI IN NJIHOV POLOŽAJ

Naša organizacija in pripravniki

Ni vsakemu začetniku vedno lahko najti živ stik z našo organizacijo. Marsikateri nov tovariš se znajde čisto »nov« v svojem prvem službenem kraju. Tu išče novih plodnih vezi z ljudmi, predvsem s tovariši, in tiplje za njemu odgovarjajočimi delovnimi področji. Vživlja se. Kar raste iz njegovih sposobnosti in delavnosti, podarja drugim. Pri tem pa stremiti tudi še po rasti svoje osebnosti. Noče biti zadnji, noče mirnega kimanja, ampak delavnosti in upoštevati.

Tudi na zborovanja stanovskega društva prihaja. Poslušajo poročila, referate in junake debat in gre. Prišel je z željo, da bo tudi sam doprinesel večji drobec nego tiho notranje sodoživljanje. To in ono je v njem, kar bi rad povedal, vprašal, slišal mnenje drugih in tako duševno sproščen šel z zborovanja. O vsem, tem na zborovanju ni bilo govora. — Dnevni red ni računal z njegovimi potrebami in željami. Po zborovanju se mudi vsem na vlak in domov. Ostane sam, ne da bi našel plodovitega stika z novimi tovariši. Nekateri sicer izživljajo aktualnosti svoje notranjosti s šepetanjem med predavanjem in ostalimi točkami sporeda, a to ni primerno. In vendar je mlad, voljan dela za stanovsko enotnost

Če bi bil to edini slovenski mladinski list, bi bilo to pač jasno, ali poleg »Našega roda« imajo Slovenci še nekaj dobrih mladinskih listov (»Vrtec«, »Zvonček«, »Razori«).

V Sloveniji je nekaj razlogov za tak uspeh. Prvi obstoji v splošni visoki kulturni stopnji vsega naroda, drugi v organizacijski sposobnosti in močni stanovski zavednosti slovenskega učiteljstva. Veliko zaslug za ta uspeh pa imajo tudi slovenski književniki in slikarji, ki sodelujejo v mladinskih listih, posebno še v »Našem rodu« z enako dobrimi prispevki, kot v najboljših književnih revijah. Poleg tega je v Sloveniji skoro popolnoma prenehala amaterstvo in zastojkarstvo v literaturi. Literarno delo je plačano, pa najsi izidejo prispevki v mladinskem listu, v književni reviji ali v privatni založbi.

Od mladinske književnosti se zahteva, da ima svojo umetniško vrednost in da že kot taka ima svojo vzgojno nalogo.

Ti principi so vodili skupino slovenskih učiteljev, predstavnikov nove smeri v pedagogiki in književnosti, ko so l. 1927. osnovali založbo »Mladinsko matico« kot odsek JUJ sekcije Ljubljana.

Namen »Mladinske matice« je, da izboljša mladinsko slovstvo in da osvobodi Slovenijo od poplave tuje in domače literarne mladinske plaže. Že ob ustanovitvi se je izdelal petletni književni načrt, po katerem se delo vrši.

(V nadaljnjem govoru članek o organizaciji naročnikov, naročnin in vrsti knjig, ki izhajajo v rednih publikacijah, ter zaključuje.) Do zdaj je izdala »Mladinska matica« 44 knjig rednih, 13 knjig izrednih izdaj in 10 letnikov »Našega roda« v skupni nakladi 1.216.900 izvodov. Vse te knjige so šle med slovensko mladino in med narod. Nekatero od njih so prevedene tudi v druge jezike, med temi Seliskarjeva »Bratovščina Sinjega galeba« tudi na hrvaški jezik.

Slovensko učiteljstvo je na uspehe ob desetletnici svojega vzornega mladinskega lista lahko ponosno.

motni poti, pa kljuje v njej vprašanje: ali bi še šla na zborovanje?

Ko še ni bilo »krize« je bilo to drugače. Oficielnemu zborovanju je sledil neoficielni, mnogokrat boljši del zborovanja. Skupno kosilo s sproščevanjem vseh težav in interesov duše od najresnejših osebnih razmotiranj in mnenj do vesele šale in pesmi, vse to je delovalo kot ustvarjalna sila pravega tovarištva, kateri se nihče ni mogel odtegniti. Tovariš novinec in tovariš novinka sta se tu lahko prirodno sprostila brez bojazni na kritiko. — Videla sta v tovariših in tovarišicah ljudi brez oficijelnih mask, čutila njih duše in nagonsko našla stika tam, kjer so njune zadeve našle največ razumevanja in odziva v iskrenem nasvetu, tolažbi in upih, ki so ob teh stikih nehote poganjali. Ta nova vez ju je zvalila na sledeče zborovanje z večjo silo, nego še tako odlični strokovni predavatelj.

Tako je vsak naš novinec že na prvem zborovanju nekaj oddal in sprejel in se najprirodnejše včlenil v tok tovarištva v našem stanu, ki ni bilo samo razumski posnetek skupne borbe za skupne cilje, ampak tudi čustvena vključitev njegove osebnosti z mnogimi njenimi sposobnostmi.

Naša stanovska organizacija nam bodi živ organizem, življenjska zajednica, v kateri naj najde vsak član vso moralno in tudi materialno oporo. Učitelju v težavah, duševnih in gospodarskih, naj nudi vso možno pomoč predvsem stanovska skupnost. Od njega naj z neodoljivo silo življenja tovariške skupnosti pričakuje in zahteva tudi vse žrtve in napore, ki so moralno nujni za napredek in obstoj celote. Nit njenega življenja se ne sme trgati po grmadenju težav in ovir v življenju njenih članov, ampak mora po vsem tem moralno rasti v tesnejši in iskrenjši povezanosti vseh članov. Stanovska skupnost pa se naj ne manifestira samo v oficijelnih oblikah organizacije, ampak predvsem v živem interesnem stiku člana do člana — duše in duše. Le tako bo duh naše skupnosti napredoval v moči in premagovanju vseh ovir k boljši bodočnosti naši in ljudstva. Šiv.

Iz uredništva: Anonimno poslanih dopisov ne priobčujemo. Dopisnika Pan in G. O. naj javita svoje naslove!

Splošne vesti

NOVO POSLOPJE MEŠČANSKE ŠOLE V LJUBLJANI NA VIČU IZROČENO SVOJEMU NAMENU

V nedeljo, 26. t. m., je bilo novo poslopje meščanske šole na Viču izročeno svojemu namenu. Za to priliko se je Vič odel v posebno praznično obleko. Saj so Vičani za to priliko izobesili tudi zastave.

Te pomembne slovesnosti so se udeležili mnogi odlični gostje. Med njimi škof dr. G. Rožman, zastopnik divizionarja komandant artilerije general F. Janež, prosvetni načelnik g. dr. Sušnik, zastopnik mestnega župana inspektor g. Wester. Referent za meščanske šole g. Wagner, zastopnik JUJ itd.

Ravnatelj meščanske šole g. Fakin je imel priložnostni nagovor na zbrane goste, občinstvo in mladino. V imenu mestne občine je govoril inspektor g. Wester, ki je posebno poudaril požrtvovalni trud mestne občine ljubljanske za dosego čim higienejših in sodobnejših poslopij za naše ljubljanske šole. Končno je spregovoril še zastopnik bana, načelnik prosvetnega oddelka kralj. banske uprave g. dr. Sušnik, ki je še posebno čestital Ljubljani na prekrasnem novem šolskem poslopju. Slovesnost je bila zaključena z državno himno, ki jo je zapel šolski zbor.

Zvečer se je v proslavo desetletnice viške meščanske šole Josipa Jurčiča vršila v šolski telovadnici akademija, kateri je prisostvovalo mnogo odličnih gostov. Akademija je bila zelo pestra, saj so bili na sporedu poleg petja, deklamacij tudi telovadni nastopi in plesi ter so učenici tudi vpriporili drugo dejanje Govekarjeve dramatizacije Desetega brata. Nastopajoči so želi za svoj nastop upravičeno odobravanje in pohvalo.

V LENDAVSKEM SREZU

SO PROSTA NASLEDNJA MESTA:

Benica (1 ž.), Črensovci (1 m.), Dobrovnik (2 meš.), Dol. Bistrica (1 ž.), Dol. Lendava (1 m.), Gaberje (1 ž.), Genterovci (1 ž.), Gomilica (1 m.), Izakovci (1 m.), Nedelica (1 ž.), Odranci (1 meš.), Pince (1 m.), Sred. Bistrica (2 m. + 1 ž.), Turnišče (1 m. + 1 ž.), Ve. Polana (1 ž.). Prazno bo tudi upraviteljsko mesto v Bogojini.

— Šolski upravitelji lendavskega sreza se naprošajo, da nakažejo članarino za Slovensko šolsko matico za leto 1939. za obvezni izvod za učiteljsko knjižnico v znesku 32 din po ček. polnočnici št. 13.165 sreskemu učiteljskemu društvu Lendava iz dotacije za tretje tromesečje, vsaj do konca decembra. Onim šolam, ki so nakazale po 42 din, bo poravnani SSM vrnil preplačani znesek ob zborovanju, 9. decembra, v Turnišču, ker ostane za letos članarina tudi na knjižnici še po starem. Do konca decembra naj nakažejo članarino na isti način tudi člani med učiteljstvom. Dolej se je v srezu prijavil en sam član!

Poverjenik SSM: F. Mlekuž.

— Kako naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi je naslov knjižice, ki poljudno razpravlja o vsem onem, kar bi moral znati o pasivni obrambi vsak državljan. Spisal jo je ing. Stanko Dimnik in založil Komite tehn. dela (Udr. jugoslav. inž., Kongresni trg 1). Stane v knjigarni Učit. tiškarne 5 din, pri naročilu vsaj 10 komadov

pri založniku pa po 4 din. Knjižica navaja poleg načinov in vrste letalskih napadov, navodil za enostavno ureditev zaklonišč tudi vse ono, kar je treba za lastno varnost in varnost družine pripraviti že takoj, kakor tudi one ukrepe, ki bi bili potrebni, ako bi nastopilo vojno stanje. Pismena navodila izpopolnjuje 16 zelo nazornih slik. Z ozirom na današnje nemirne in negotove čase bi bilo želeli, da bi krožila ta knjižica iz rok v roke, da bi nanjo opozarjali znanca, da bi iz nje podajali navodila v šolah itd., da ne bi bili v primeru vojne morda tako nepravilni, kot se je to zgodilo v neki državi, ki jo je vojna zadel v pravkar potekajoči zgodovini.

— Opozorilo in vabilo sorodnikom bivših borcev, ki so v l. 1918.—1920. na Koroškem, Štajerskem, v Prekmurju ali Medimurju padli ali ki so že pomrli. Pravilnik k ukazu kraljevih namestnikov, s katerim je bila ustanovljena spominska kolajna na boje ob severni meji pred dvajsetimi leti, določa, da se te kolajne priznajo tudi tedaj padlim in drugim medtem že pomrlim borcem, izročajo pa se na pismeno prijavo njihovim sorodnikom. Zato

prosimo, naj sorodniki pošljejo nekolikovo prijavo — po možnosti — z navedbo znanih jim podatkov (kakor n. pr. rojstnega datuma ali vsaj rojstne letnice, rojstnega kraja in domovinske občine, tedanje njegove vojaške edinice, vojaškega čina, dneva in kraja smrti, kje je pokopan, imena predpostavljenih starih, nekaterih tovarišev itd.) vsaj do konca leta 1939. glavnemu odboru Legije koroških borcev v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 7/I. Iz prijave mora biti razviden natančen naslov in sorodstveni odnos (n. pr.: oče, mati, sestra, stric, sestrčina itd.) dotičnika, ki vlaga prijavo. — Gornje podatke potrebujemo tudi za seznam padlih borcev, ki bo objavljen na čelu nameravane »Spominske knjige o bojih na severni meji«, posvečene njihovemu spominu. Če je pokojnik zapustil iz tedanje dobe kake vojaške fotografije ali vojaške beležke ali celo dnevnik, izvolite to poslati semkaj v pregled proti vrnitvi. Eventualne originalne tedanje vojaške dokumente pokojnika prepišite doslovno in prepis priložite prijavi, originalno listino pa dobro shranite.

Glavni odbor L. K. B.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveči in JUU

— I. V beograjski sekciji Učiteljskega združenja se borbe nadaljujejo. Borba se vodi že več let med osrednjim združenjem, ki ga vodi Ivan Dimnik, in med opozicijo. Večkrat so že bile volitve v beograjsko sekcijo in vselej je zmagala opozicija. Glavni odbor osrednjega združenja pa je znal vselej izvrstati kako malenkost in je volitve povrsti razveljavil. Ko pa so beograjski učitelji imeli novo zborovanje, so z volitvami pokazali, da ne marajo Dimnikove komande. Z veliko večino glasov je zmagala opozicija proti Dimnikovemu kandidatu. V novih političnih razmerah pa se Dimnik najbrž ne bo upal nastopiti s starimi recepti in skušati onemogočiti delo opozicije. (»Slovenski dom« od 27. novembra.)

— I. »Edinost« od 23. novembra piše pod naslovom »Učitelj in nacionalnost« tudi sledeče: »Zdi se, kakor da bi se časi ponavljali. Pred prevratom je bila namreč ena najvažnejših nalog podeželskega učitelja vzbujanje narodne zavesti, s čimer naj bi se zaježil močan kulturni in politični vpliv tujcev. Po prevratu je bilo samo po sebi umljivo pričakovanje, da bo ta nujnost v svobodni narodnostni državi odpadla in da se bo mogel učitelj temeljiteje, posvečati drugim svojim obrazovnim nalogam, katere je dotlej spričo nujnost nacionalnega vzgajanja več ali manj zanemarjal. No, in vprav zaradi tega naziranja se je posvečalo nacionalni vzgoji zelo malo pozornosti. Tako pa so se mogle težnje tujih vplivov, ki s prevratom niso prestali delovati, tem ugodneje uveljavljati, saj jim je gospodarska ter socialna kriza poedinih slojev pripravila za njihove cilje še bolj plodna tla. Takšnih vplivov je bilo več. Unitaristični, ki je prihajal z juga države, se ni obnesel in je že v kali zamrl. — Ti kritični meseci vojne naj bodo še poseben spomin ter spodbuda vsem, ki imajo opravka z ljudstvom in ki naj se zavedajo, da je nacionalna vzgoja širših plasti našega naroda danes ena najpomembnejših vzgojnih nalog. Sedaj je čas in potreba, da odstranimo napake, ki smo jih delali poprej. V tem delu pa mora stati v sprednjih vrstah učitelj.

— I. Ne mučite brez potrebe nas in učitelje! Kakor slišimo, nameravajo letos pouk v ljudskih šolah podaljšati tako, da bi morali ponavljajci tudi v poletnih mesecih hoditi po dvakrat na teden v šolo. Mi kmetje najodločneje ugovarjamo. Naša zahteva je, da naj bo za ponavljalce pouk le v zimskem času po enkrat na teden. S tem bi bilo pomagano tudi tistim krajem, kjer v šolah prostora primanjkuje. Nikakor se pouk ne sme podaljševati. Pomanjkanje delovnih moči na kmetih je splošno. Veliko delavcev nam vzamejo tovarne, mnogo pa je tudi ljudi, ki kmetijske dela delati nočejo. Če bodo moške klicali na orožne vaje, bo delavcev še bolj manjkalo. Nekaj kmetov je pa tudi zadolženih, da plače ne morejo dati, če bi tudi dobili posla. Zato nas je veliko kmetov brez poslov in nam je pomoč naših odraslih otrok dobrodošla. Več kot 90 % kmetov nas je za to, da se pouk v ljudskih šolah skrajša. Če pa kdo temu ne verjame, naj se pa povsod poberejo podpisi. Skozi več let sem se pouk le podaljšuje, ne da bi kdo nas starše vprašal, če nam je prav ali ne. Tega bo moralo tudi enkrat biti konec. Pouk pa mora biti na verski podlagi. Če imamo leto za letom vso skrb in stroške za otroke, potem imamo menda vendar tudi pravico, zahtevati, kakšen in kolikšen naj bo pouk v šolah. Prosimo našo Kmetisko zvezo in Kmetisko zbornico, da se v tem oziru zavzamejo za naše zahteve. Prav pa bi tudi bilo, da bi vsi naši občinski odbori poslali izjave na pristojna mesta, kakšen in kolikšen pouk v ljudskih šolah zahteva naše podeželje. — (»Domoljub« od 22. nov.)

— I. »Za obmejno šolstvo« je naslov članka, ki ga prinaša »Domoljub« od 15. novembra, ter pravi med drugim: »V sedanjih napehtih časih se je še prav posebno pokazalo, kako velike važnosti je, da je naša meja narodno zavedna in gospodarsko trdna. Narodna zavest obmejnega prebivalstva na je predvsem odvisna od vzgoje, ki jo daje šola. Zalogostna resnica je, da so bili kraji naše sedanje meje skozi deset in desetletja glede šolstva silno zanemarjeni, zlasti pa ni bilo tu nikakih narodnih šol. Šole v današnjih obmejnih krajih so bile večinoma šole za vzgajanje narodnih odpadnikov, in posledice te protinarodne vzgoje čutimo še danes, zlasti še, ker se tudi

po osvobojenju ni posvečala vzgoji obmejnega prebivalstva ona pažnja, ki bi se morala. — Velik del krajev ob meji je silno siromašen, in tudi zaradi tega je nekoč v teh krajih tako uspevalo raznarodovalno delo.

— I. Hrvatski učitelji zahtevajo razpust vseh učiteljskih društev. V soboto je bilo v Zagrebu veliko zborovanje hrvatskega učiteljskega društva. Na njem je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo hrvatski učitelji likvidacijo Jugoslovenskega učiteljskega združenja, in sicer sekcije za bivšo savsko in primorsko banovino ter razpust vseh v teh sekcijah včlanjenih učiteljskih društev. Potem naj bi se sklicalo v Zagrebu veliko zborovanje hrvatskih učiteljev, ki bi bila na njem ustanovljena nova, vse hrvatsko učiteljstvo obsegačča organizacija. (»Slovenski narod« od 27. novembra.)

— I. Iz učiteljskih krogov smo prejeli: Službene novine so v teku leta objavljale razna napredovanja po skupinah. Mnogi pa čakajo že več mesecev na zadavne dekrete. Končno smo izvedeli, da glavna kontrola še ni izvršila svojega dela. Slednjič pa se je tudi raznesla vest, da ležijo dekreti že v Ljubljani, od koder ne morejo dalje. Ne vemo, iz kakšnih razlogov naj bi te dekrete v Ljubljani zadrževali, saj mora itak priti prvi mesec po podpisu vsak interes na svoj račun. Če se bodo dekreti namadili, bodo izplačila čedalje večja. Zima je pred durmi, draginja raste, vse mogoče nadloge tarejo človeka, on pa ne vride do svojih težko priborjenih pravic. Torej na dan z zaželenimi listinami, da se vsaj delno olajša bedni položaj mnogih družin! »Nova doba«, 17. novembra.

Naša gospodarska organizacija

ZADRUŽNIKOM UČITELJSKE SAMO-POMOČI V LJUBLJANI

V novembru 1939. so umrli:

509. Burger Ana — Županja.
510. Lužar Fortunat — Ljubljana.
511. Šorli Minka — Maribor.
512. Kovač Josipina — Ljubljana.

Prispevek za te 4 smrtne primere znaša: za samske zadrudnike . . . 21 din;
za dva člana 41 din;
za tri člane 61 din itd.

Zamudniki naj prištejejo k tem zneskom še zaostanke iz prejšnjih mesecev. V oktobru so bili 3, v septembru 3 in v avgustu tudi 3 smrtni primeri. Vsak član plača za vsak smrtni primer 5 din; poština za vsako poslano položnico pa znaša 1 din.

Upravnino za leto 1940., ki znaša za vsakega člana 10 din, boste nakazali v januarju 1940. skupaj s prispevki za smrtne primere v decembru 1939.

Zadrudna uprava US.

— g Samopomoč učiteljskih otrok. Pod tem naslovom je izšel poziv za pristop v gornjo zadrudo. V tem pozivu je bilo pomotoma navedeno, da sprejema ta zadruga otroke od 3. do 18. leta starosti. To navedbo popravljamo v toliko, da se sprejemajo le otroci od 3. do 10. leta starosti.

— g Poziv in prošnja. Zadrudna uprava Učiteljske samopomoči se vsak mesec oglasi s kratkim obvestilom v »Učit. tovarišu«. S tem obvešča vse zadrudnike US za smrtne primere, za članski prispevek v tekočem mesecu, o zaostalih prispevkih itd. V zadnjih dneh novembra 1939. smo obvestili prav vse zadrudnike o njih obveznostih in jim poslali opomine, obračune ali položnice. Samo v tem mesecu smo razposlali nad 100 opominov in obračunov za visoke zneske. V teh pa niso upoštevani zaostanki onih zadrudnikov, ki so izostali s članskim prispevkom za en ali dva meseca. Naj ne bo nobenega člana, ki bi prežl našo upravičeno prošnjo! Poravnajte prispevke takoj v prvih dneh meseca! Vsak zadrudnik naj prične novo leto 1940. s čistimi in poravnanimi računi. Zadrudna uprava zmaguje z največjo težavo takojšnja in polna izplačila, ker so zaostanki še vedno nad 80.000 dinarjev. Prosimo več reda in točnosti!

Mladinska mafica

— mm Ekspedicija 4. številke »Našega roda« se je pričela 27. novembra.

— mm Vabilo na naročbo knjig iz zaloge Mladinske matice. Za Miklavža in Božič je tudi za naše cenjene poverjenike najlepša priložnost, da skušajo razširiti našo ceneno knjigo v svojem okolišu. Sestavili smo v ta namen posebne knjižne kolekcije po znižanih cenah, da omogočimo tako čim večjo popularizacijo naše že itak najcenejše knjige na slovenskem trgu. — Ko vam dostavljamo pričujoči seznam naših zbirk, vas vljudno prosimo, da opozorite nanje svoje učence in vse starše, ki bi mogli imeti na njih interes. — Za vse poverjenike veljajo iste prodajne ugodnosti, kakor smo jih navedli v naši prvi okrožnici. — Poleg kolekcij in posameznih knjig iz našega cenika si dovoljujemo obrniti vašo pozornost zlasti na slikanico »Dedek Miha«, ki pomenja toliko po svoji opremi kakor po nizki ceni naravnost senzacijo v tovrstni mladinski literaturi. — Naše knjižne zbirke:

Za otroke od 6. do 8. leta.

Kolekcija A

(broširana za din 30,—, vezana za din 50,—):

Ribičič: Miklavževa noč, ilustr. večbarvno Bambič. Ravljen: Grajski vrabec, ilustr. Smrekar. Ribičič: Miškolin, ilustr. Justin. Ribičič: Mihec in Jakec, ilustr. M. Gaspari. Roš: Dija, ilustr. večbarvno Prunkova. Ciciban čita, III. zv. (samo velike črke). Ciciban čita, IV. zv. Kresnice VIII.

Kolekcija B

(broširana za din 60,—, vezana za din 70,—):

Klopčič-Černejeva: Dedek Miha, velika večbarvna slikanica. Ribičič: Čurimurčki, večbarvno ilustr. Cotič. Magajna: Brkonja Čeljustnik, ilustr. Jakac. Ribičič: Nana, mala opica, ilustr. večbarvno ing. Omahen. Potokar: Pirhi (Bolgarske pravljice), ilustr. 25 slikarjev. Ciciban nastopa.

Obe kolekciji A in B skupaj:

broširani za din 85,—, vezani za din 105,—.

Za otroke od 8. do 12. leta.

Kolekcija C

(broširana za din 30,—, vezana za din 50,—):

Bevk: Lukec in njegov škorec. Bevk: Tovariši, ilustr. Prunkova. Milkovič: Barake, ilustr. M. Gaspari. Cerkvenik: Ovčar Runo, ilustr. Ravnikar. Ravljen: Šimej iz Roža, ilustr. M. Gaspari. Winkler: Hribčev Gregec, ilustr. Sedej. Klemenčič: Iz starih in novih časov, ilustr. Smrekar. Dr. Lovrenčič: Tiho življenje, ilustr. Jakac. Kresnice VI. ali VII. ali VIII. ali IX.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Dabla

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - ZAHODNI DEL bo zborovalo 9. decembra v dvorani Trgovskega doma, Gregorčičeva 27, ob 9. uri. Dnevni red: 1. Otvoritev. 2. Predavanje dr. Vlada Schmidta: Poklicna svetovalnica in učiteljstvo. — 3. Poročila odbornikov. — 4. Slučajnosti. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJ GRADEC bo zborovalo 2. dec. t. l., ob 9. uri v Slovenj Gradcu. O gospodarskih, socialnih in šolskih razmerah v Bosni bo predavala tovarišica Horvatova iz Podgorja. Za odsek učiteljic in za šolske upravitelje smo prejeli važne dopise, h katerim bo potrebno zavzeti stališče. Na šolah v Št. Joštu, Št. Ilju, Št. Janžu in na Razboru so neorganizirani pripravniki, ki so tudi vabljeni! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LITIJI bo zborovalo v soboto, 9. decembra 1939., v Ljubljani. Začetek točno ob 9. uri 30 minut v Grill-roomu (novega hotela »Slon«). Vhod s Tyrševe ceste — nasproti kavarni »Emona«. Dnevni red običnega zbora: Pred začetkom zborovanja vlaganje kandidatnih list v roke tov. predsednika. 1. Naraščajoča draginja — zvišanje plač. 2. Poročila o banovinski in glavni skupščini. 3. Poročila funkcionarjev: predsednika, tajnika, blagajnika, predsednika nadzornega odbora itd. 4. Volitve novega odbora. 5. Delovni načrt za prihodnje triletko. 6. Slučajnosti. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KOČEVJE bo imelo redno zborovanje v soboto, dne 9. decembra 1939., točno ob 9. uri v ljudski šoli v Kočevju po sledečem dnevnem redu: 1. Situacijsko poročilo. 2. »Pokretovo delo na preiskavi telesnega razvoja slovenskega otroka«, predava tov. Kimovec Franc, strokovni učitelj iz Trbovelj. 3. Aktivizacija članstva. 4. Slučajnosti. 5. Delo odseka učiteljic. — K polnoštevilni udeležbi vabi — odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI naznanja, da se zborovanje, napovedano za dan 2. decembra 1939., ne vrši, ker ga ne dovoli sresko načelstvo. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LENJAVA vabi na izredni občni zbor, ki se bo vršil dne 7. decembra 1939. ob 10. uri v Turinšču s sledečim dnevnim redom: 1. Vlaganje kandidatnih list. 2. Otvoritev. 3. Dopisi. 4. Predavanje tov. Jurančiča: »Ali vplivajo gospodarske razmere na vzgojo otrok«. 5. Volitve. 6. Predlogi in slučajnosti. — Voliti in biti voljen sme samo tisti član, ki bo poravnal članarino za mesec december. Ker je vsak

Za otroke od 10. do 15. leta.

Kolekcija C

(broširana za din 55,—, vezana za din 75,—):

Seliškar: Bratovščina Sinjega galeba, ilustr. Sirk. Seliškar: Janko in Metka, ilustr. D. Vidmar. Dr. Čermelj: Nikola Tesla. Bevk: Pastirci, ilustr. Pirnat. Kmetova: Lovci na mikrobe. Kardelj: Potovanje skozi čas. Hudales: Postelja gospoda Fibriha, ilustr. Pengov. Hudales: Zgodbe o bombažu, ilustr. Mihelič.

Obe kolekciji C in D skupaj:

broširani za din 80,—, vezani za din 110,—.

— mm Izšla je božična številka »Našega roda«, ena najlepših dosedanjih števil. Lili Novy, znana prevajalka naše lirike v nemščino in sodružnica »Sodobnosti«, je prispevala uvodno globoko občuteno in zanimivo grajeno »Božično«. Pesem je zanimivo ilustrirala Liza Hribarjeva. Prav tako je zastopala z božičnim motivom »Božič 1939.« Janko Samec z lepo aktualno vsebino in v uglasjeni sonetni obliki. Dva lepa socialna motiva priobčujeta Betka Kacova (»Mala beračica«) in Rudolf Mohar (»Umirajoča starka«), vendar so Moharjevi verzji na nekaterih mestih še nekoliko okorni. Jana Plestenjaka »Jesena« je občutena jesenska impresija, ena najlepših Plestenjakovih pesmi, kar jih je izšlo v poslednjem času. Plestenjak sodeluje tudi s plastično risano črtico »Zakleti viri«, ki je zanimiva tudi zaradi klenega jezika. Mojstrsko jo je ilustriral Božidar Jakac. Po dvehletnem odmoru, prvič po boleznih, se je oglasil mojster Ivan Pregelj z lirčno prozo, polno božičnega nastrojenja. France Bevk nadaljuje svojega »Petra Klepca«, ki ga mladina tako težko pričakuje. Debenakove ilustracije v tej številki so svojesvojevrsna mojstrovina. Miran Jarc nas seznaja na originalen način z življenjem in trpljenjem živali, Emil Smasek pa prav na tako svojevrsen način (po Rozanovu) s prometnimi sredstvi. Tu prav dobro služijo jasne Perkovne ilustracije. Naši Cicibančki bodo veseli dveh drobnih prispevkov Frana Roša (»Oče je dobil delo« in »Oreh«), katere sta ilustrirala M. Sedej in F. Sajovic, in slikopisnega Ribičičevega sestavka »Lukec in sveti Miklavž«. Prav vseč bo tudi Ljubičeva zgodba »Sv. Miklavž ni grdaviš« z nekoliko ekstremnimi, vendar zanimivimi ilustracijami Marija Preglja. Viljem Kunst nadaljuje po izdelavi tako zanimivo delo »Daj nam danes naš vsakdanji kruh«. Med zanimivimi članki so v listu še: J. Župančič: »Sv. Barbara zaščitnica rudarjev«, L. Maroh: »Podmornice«, »Junaki sinjih višav«, M. Komanova: »Marijo smo nosili« itd. Sledijo: Drobne zanimivosti, Mladina piše in uganke. Poleg tega priobčuje samostojno risbo »Jaslice« Radovan Klopčič. — Božična številka je vsebinsko in ilustrativno na višku.

član upravičen in dolžan soodločati pri izvolitvi novega odbora, pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO PRI SV. LENARTU V SLOV. GORICAH vabi na zborovanje, ki se bo vršilo v soboto, dne 9. decembra, ob 9. uri na drž. ljudski šoli pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah s sledečim dnevnim redom: 1. Uvodna beseda predsednika ter dopisi. 2. Predavanje tov. Vipavca o tem, kako je izdeloval reliefni zemljevid Evrope. 3. Debata o delovnem programu društva v tekočem letu. 4. Predlogi in slučajnosti. Pripravite predloge za delovni program in pridite vsi! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH bo imelo zborovanje v soboto, dne 9. decembra, ob 10. uri v Rogatcu. Poleg običajnih točk je na sporedu referat g. prof. dr. Pavla Strmška: Med ljudsko in srednjo šolo. V območju društva je 8 neorganiziranih učiteljic in učiteljev, med njimi 5 pripravnikov. Povabljeni vsi v naš krog k skupnemu delu in skupnim uspehom. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ZA SREZ DRAVOGRAD bo zborovalo v soboto, dne 9. decembra 1939., v Trbnjah, v šoli, ob pol 8. uri s sledečim razporedom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Referat: Gospodarske in socialne prilike naših krajev in šola, ref. tov. Gallob Rudolf. 3. Stanovske zadeve. 4. Delovni program. 5. Poročila referentov. 6. Slučajnosti. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR, LEVI BREG zbora v soboto, dne 9. decembra t. l., ob pol 10. uri dop. v krčevinski šoli. Razen običajnih točk so na dnevnem redu pri točki »Razgovori o aktualnih ped., služb. in stan. zadevah« obravnavanje razdelitve predavanj k delovnemu načrtu. Učiteljski zbor vsake šole naj o tem razpravlja in se pri zborovanju javi s sklepi glede teme in izvajalcev predavanj, že pri tem zborovanju pa priobči glede kmetijskega pouka v ljudski šoli svoje poglede k sledečim mislim: 1. sedanji učni načrti glede kmetijskega pouka; 2. kaj govori za in kaj proti posebnemu kmet. pouku kot učnemu predmetu; 3. naša izkustva in predlogi glede kmetij, pouka v višji ljudski šoli. K tej anketi naj poda svoje mnenje vsaj po en zastopnik vsake šole, na razgovor pa se pripravimo vsi! Nato bo tov. Lovše predaval o stanju in delovanju UD v Mariboru, o njegovi zalogi učil itd. — Ob 8. uri je seja upravnega in nadzornega odbora, ob pol 9. uri pa se sestanki obmejnošolskega, odseka učiteljic in Učit. pokreta. K sestankom pridite točno vsi tov. poverjeniki(ce) in tov. interese-ti(ke)! Ob prejemu decembrskih službenih prejemkov pričnite z rednim odplačevanjem letošnje članarine za mesec naprej, stari

dolžniki vsaj v obrokih likvidirajte stare dolgove! Vsi člani(ce) točno in polnoštevilno k zborovanju!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO bo zborovalo v soboto, dne 16. decembra t. l., točno ob 9. uri v šolski risalnici v Krškem s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev. 2. Zadnji zapisnik. 3. Dopisi in poročila tov. tajnika. 4. Navodila in poročila tov. blagajnika. 5. Situacijsko poročilo predsednika sekcije tov. Metoda Kumlja. 6. Predavanje tov. Leopoldine Juranič: Vprašanje naših abecednikov. 7. Priloge o krožkovih zborovanjih. 8. »Delo učitelja za pomoč obmejnim krajem«, poročila tov. Zlata Dolenc. 9. Načrt dela za tekoče leto. 10. Samostojni predlogi in slučajnosti. — Prav iskreno vabljeni vsi novodošli tovariši (-ce) in tudi oni, ki so došli stali izven stanovske organizacije.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO NOVO MESTO bo zborovalo v soboto, 9. decembra t. l., ob 9. uri dop. v ljudski šoli v Novem mestu. Poleg situacijskega poročila in poročil referentov so na dnevnem redu poročila o materialnem položaju mladih učiteljev in njihovem odnosu do stanovske organizacije, zato so vabljeni na to zborovanje vsi, predvsem prav vsi mladi tovariši in tovarišice.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR - LEVI BREG je imelo svoj občni zbor 11. t. m. v krčevinski šoli. Od 94 članov je bilo navzočih 78, t. j. 83 %, svojo odsotnost je opravičilo 14 članov(-ic). Pred občnim zborom je predsednik tov. Vauda Mirko objavil najvažnejše dopise, nato se je pričel občni zbor z objavo volitvenih navodil in verifikacijo navzočih rednih članov.

Predsednik je v svojem letnem poročilu podal ideološki in poslovnih obračun dela v minulemu letu in reasumacijo zadnjega troleja. Sledila so poročila tajnice tov. Rečnik Ivanke, blagajnika tov. Košutnika Romana in končno predsednika nadzornega odbora tov. Froma Vekoslava, ki je opisal veliko prizadevanje in vzorno urejeno administracijo tov. predsednika, kateremu je izrekel priznanje in

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje. J. G. Čigav je denar, če se proda drevo ali deblo iz šolskega sadovnjaka, ki ga upravlja in urejuje upravitelj šole.

Odgovor. Denar je last krajevnega šolskega odbora.

Učiteljska tiskarna

—t Knjigarna Učiteljske tiskarne nudi h kolekcijam knjig z znižano ceno še Engelberta Gangla: Moja pot,

pol usnje . . . za din 320,—
platno . . . za din 250,—
pol platno . . . za din 200,—

Novakovo Risanje za din 100,—

—t Vsem gg. učiteljicam in učiteljem priporočila Učiteljska knjigarna svojo veliko zalogo šolskih in pisarniških potrebščin, knjig in dekorativnih keramičnih predmetov. Miklavž ima veliko izbiro.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Obvestilo. Opozarjamo članstvo Učiteljskega pevskega zbora, da bo prejelo v teku prihodnjih dni okrožnico. Prihodnji pevski tečaj bo v času letošnjih božičnih počitnic. Odbor prosi, da članstvo še sedaj računa s tem pevskim tečajem. — Tajništvo.

—k Nova zbirka istrskih narodnih pesmi. Znani kompozitor Ivan Matečič - Ronjgov, ki ga Slovenci dobro poznamo po skladbah, katere sta izvajala Trboveljski slavček in Učiteljski pevski zbor (Roženice, Čače moj . . . itd.) je izdal 128 narodnih pesmi iz Istre v zbirki pod naslovom »Čakovsko - primorska pjevanja«. Pesmi so vse dvoglasne, zelo pevne in zato priporočljive vsem mladinskim zborom. S to zbirko propagira skladatelj eno od najstarejših, ne samo naših, temveč danes vseh znanih glasbenih smeri in dob sploh. Prav zato jo bodo zbori sprejeli z velikim zanimanjem. Cena je 35 din. Šole, mladinski in drugi zbori jo lahko naročijo pri skladatelju samem, Beograd, Cara Uroša 11, ali pa pri Učiteljskem pevskem zboru »Emil Adamič«, Ljubljana Francišanska ulica 6/I., ki je iz prijaznosti prevzel nabiranje naročnikov v Sloveniji.

Šolski radio

—r X. Torek, 6. decembra: Kaj bo pa sv. Miklavž prinesel? Dialog, vodi g. Miroslav Zor. Razpored: Zvečer bo nosil sv. Miklavž. Kaj bo prinesel? Obiskal bo pridne otroke. Tudi revni otroci so pridni! Pomagajmo sv. Miklavžu, da tudi oni kaj dobe. Kdo bo bolj pomagal?

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 3. decembra, ob 17. uri podal g. Ludvik Puš: Gospodarska navodila in tržna poročila.

pohvalo, vsej društveni upravi pa predlagal soglasno sprejeti absolutorij. Tov. predsednik odklanja izraz morebitne odobritve dosedanje prakse društvenega dela; siliti k aktivnemu sodelovanju res nikogar ne more, želi pa ozdravitve k stvarni kritiki in oživitvi ter vzajemni delitvi društvenega dela, kateri sledi tudi delovna odgovornost! Grajati je moral tudi neizpolnjevanje obveznosti članarinskih dolžnikov, aktivno sodelujočemu članstvu pa se zahvalil za sodelovanje. — Poslovili smo se od vedno mladega, iskrenega tov. Froma, ki odhaja v pokoj.

Za volitve je predložil tov. Sardoč Adam eno kandidatno listo s tov. Vauda Mirkom na prvem mestu, kar je skupščina s soglasnim odobranjem sprejela. S to listo je izvoljenih tudi več tovarišic in mlajših tovarišev v društveno upravo, v kateri je po naknadnem konstituiranju tov. Vauda M., predsednik, tov. Fürst Marica, podpredsednica uprav. odbora in tov. Berce Rozalija, predsednica nadz. odbora; poverjeništvu za UP je sprejel tov. Terčak Stanko, za odsek učiteljic tov. Selak Kristina, v obmeji. šol. odseku so poleg tov. predsednika tovariši Sardoč Adam, Borko Franc, Božič Anton itd.

V razpravi je bil sprejet zate proračun po lanskem izmeri.

Nato je bil v razpravi bodoči delovni načrt, v katerega je poleg organizacijskega delov. načrta sekcije bilo sprejeto »Proučevanje izgradnje in dela višje ljudske šole s posebnim ozirom na kmetijski pouk«, o katerem danes mnogo razpravlja kmet. zbornica, učiteljsvo itd.

Sprejeti so bili sledeči predlogi:

1. Božični zbiralni akcijo naj ob sodelovanju vseh ustanov vodi veleizslužna CMD.

2. Odredbo pomaknitve mariborskih okoliških občin v 2. plačilni razred je raztegniti na vse severne obmejne srece!

3. Apel na javnost in kr. bansko upravo za moralno in gmočno pripomoč »Popotnik«, naši prvi slovenski pedagog. reviji, ki bo imela vršiti važne naloge ob preureditvi slovenskega šolstva!

4. Vprašanje na sekcijo glede narod. obrambnega tečaja, napovedanega v Mariboru.

5. Poziv vsemu članstvu društva, da izpolni in pošlje še nevrnjene anketne pole o dvigu društvenega dela in naših zborovanj, o našem materialnem položaju, obmejne vprašalne in statistike o odtujeni zemlji.

Zborovanje je tov. predsednik sklenil ob najlepši soglasnosti in složnosti vseh zborovalcev v znamenju gesla: po stanovski k slovenski, jugoslovenski in vseslovenski narodni slogi!

Prihodnje zborovanje bo 9. decembra t. l. ter naj za točko »Razgovor o najbolj aktualnih stanovskih, službenih in pedagoških zadevah« člani(-ce) pošljejo do 1. decembra t. l. pismena vprašanja, mnenja, predloge i. sl.

Mirko Vauda, preds. Rečnik Ivana, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO je imelo svoj redni občni zbor dne 11. novembra 1939. ob 9. uri v risalnici meščanske šole v Krškem. Navzočih 43 članov.

Tov. predsednik je otvoril občni zbor, pozdravil navzoče in podal poročilo o stanju in delu društva v pretekli poslovni dobi, ki je izprožilo živahno razpravljanje. Govorilo se je o uspehih in neuspehih društva ter vzrokih posebnih razmer v dravski banovini.

Tov. tajnica je poročala o številu članstva in nečlanstva, ki je še vedno precej visoko. Zlasti mlajši tovariši ne najdejo poti v društvo, ker pričakujejo večjih ugodnosti z ozirom na posebne razmere, izven naših vrst. Obisk zborovanj je bil 39—42 %, kar je pripisovati neugodnim zvežam s kraji zborovanj in s tem združenimi stroški. Zborovanje je bilo 4, od teh 3 skupno z brežiškim društvom, 1 je bilo samostojno. Na vseh zborovanjih so bila podana prav dobra predavanja. Članstvo se je udeleževalo tudi hospitacij na bežigradski šoli in pedagoškega tečaja v Mariboru.

Blagajniško poročilo ni rožnato. Imamo dolg pri sekciji, ki je nastal zaradi nerednih plačnikov. Onim, ki dolgujejo, se bo poslal zadnji opomin. Kdor 3 mesece zaostane s članarino, se bo črtal. Da končno poravnamo dolg pri sekciji, in ker so nekateri dolžniki neizterljivi, je po upravičenem razburjenju končno obveljal sklep, da bomo od 1. decembra t. l. do konca šolskega leta prispevali vsak po 1 din več, da rešimo društvo dolga; torej redni člani po 18 din, zakonske tovarišice pa po 2 din.

Sprejet je bil tudi sklep, da člani pooblaste g. upravitelja, da jim pri mesečnih prejemkih odtegnejo članarino, ki jo izročijo poverjeniku, ki ga člani na šoli sami določijo. S tem bo tudi pravočasno razviden odhod premeščenih tovarišev, ki sami niso v pravem času javljali o svojem odhodu.

Poročilo nadzornega odbora je navedlo pravilnost računskih zaključkov in je predlagalo razdelitev društva v 2 krožka, ki naj zborujeta istočasno v dveh različnih krajih, da se bo večje število članov udeleževalo zborovanj.

Vložena je bila samo ena kandidatska lista, in je bil soglasno izvoljen naslednji društveni odbor.

Upravni odbor: tov. Herbst Pavel, Hrovat Ivo, Zdešar Henrik, Vanič Janko, Bavdek Dušan, Berce Vladimir, Pirc Jože. Namestniki: Perko Marija, Grobovšek Marija, Gajšek Stanko.

Nadzorni odbor: Juranič Josip, Koman Leopold, Lipovž Peter. Namestniki: Plehan Albin, Podgornik Franc.

Finančni referent Zorn Emil, namestnik Koman Leopold.

Izvolil se je tudi strokovni odbor, častno razsodišče in poverjeniki za učiteljske ustanove.

Takoj po zborovanju se je novi upravni odbor konstituiral sledeče: Predsednik Vanič Janko, podpredsednika Hrovat Ivo in Zdešar Henrik, tajnik Bavdek Dušan, blagajnik kot član izven odbora Šterk Martin.

Predsednik krškega krožka je tov. Hrovat Ivo, mokronoškega pa tov. Zdešar Henrik. Podano je bilo tudi poročilo o državni skupščini v Banja Luki in o zboru predsednikov v Ljubljani.

Naslednje zborovanje bo skupno v Krškem, 9. decembra t. l. Predaval bo tov. Juranič: Vprašanje abecednikov. Pripravite se k razpravi!

J. Vanič, preds.

D. Bavdek, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - ZAHODNI DEL je imelo v tekočem šolskem letu svoje drugo zborovanje 11. novembra v telovadnici bežigradske ljudske šole.

Uvodoma se je tov. predsednik spomnil umrle tovarišice Tonke Završnikove, katere delo in življenje je opisal v kratkem govoru. Njen spomin so nazvoči počastili s: Slava. — Nato je pozdravil novo došlo tovarišico Alojzijo Ašičevo iz Polhovca Gradca. Temu je sledilo predavanje Viljema Kunsta o pouku elektrike v sodobni ljudski šoli. Predavanje je bilo izredno zanimivo. Predavatelj je nazorno in stvarno pokazal in dokazal, kako se more tudi v ljudski šoli razumljivo in temeljito obravnavati elektrika. Pokazal je ves postopek z aparati, katere ima, po njegovem osnutku, v izdelavi Učiteljska tiskarna. Nabavo aparatov je priporočati vsem šolam, saj je cena, v primeri z inozemskimi sličnimi aparati, izredno nizka. — Za predavanje se mu je zahvalil tov. predsednik, članstvo pa je s svojim aplavzom pokazalo, da je predavatelj uspel.

Predavanju je sledila debata, v glavnem o tem, kako dobiti na posameznih šolah denar za nabavo aparatov, ker cena presega postavko za učila v proračunu. Pojasnjeno je bilo, da se aparate lahko plača v več letnih obrokih.

Zatem je tov. predsednik poročal o zboru društvenih predsednikov 5. t. m. v Ljubljani. Ker je bilo vse natančno pisano v »Učiteljskem tovarišu«, tega podrobno ni obravnaval. — Tajnica je prečitala dole dopise. — Blagajničarka je poročala o stanju blagajne in prosila, naj se vsak zaveda svoje dolžnosti in naj redno plačuje članarino. Najbolje je, da bi imela vsaka šola poverjenika, ki bi pobralo članarino njej nakazoval. Če bomo imeli blagajno v redu, bomo vsi zadovoljni.

Prihodnje zborovanje bo decembra.

Prisotnih je bilo 75 % članov, t. j. 72.

Vrhovec, preds.

Župančičeva, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO BREŽICE je imelo svoj redni občni zbor dne 11. novembra 1939. v ljudski šoli v Brežicah. Od 97 vpisanih članov je bilo navzočih 46, t. j. 45 %. Predsednik tovariš Ivanuš je pozdravil vse navzoče. S toplimi besedami se je spominjal umrlega tovariša Bohinjca Jožeta, upokojenega šol. upr. v Brežicah, ki je bil do svoje upokojitve član našega društva.

Obžaloval je mlačnost nekaterih članov, ki se ne udeležujejo stanovskih zborovanj, in onih učiteljev, ki sploh niso člani naše organizacije.

Obrazložil je potek volitev in sporočil, da je vložena samo ena lista. Odredil je čas volitev.

Podal je poročilo o predsedniškem zboru v Ljubljani. Vabil je učiteljsvo v srezo, da bi z večjim zanimanjem delovalo za Mladinsko matico.

Tovariš blagajnik je podal izčrpno blagajniško poročilo. Društvo nima dolga, vendar je še nekaj članov, ki ne plačujejo v redu članarine.

Tovariš Mikulič poda poročilo nadzornega odbora ter poudari, da je odbor vršil delo v vzornem redu. Predlaga razrešnico.

Poročilo o banovinski skupščini je podala tov. Zorkova, o drž. skupščini pa tov. Ravbar. Obe poročili sta bili izčrpno podani.

Sledile so volitve. Vložena je bila samo ena lista, proti kateri ni nihče glasoval. Izvoljen je bil sledeči odbor: Upravni odbor: Ivanuš Robert, Mačkovšek Franja, Ravbar Ciril, Zorko Sava, Žener Viljem, Rozin-Tomše Rozina, Župančič Rudolf. Namestniki: Župevc Slavko, Ankele France, Trovovšek Julij. Nadzorni odbor: Pečnik Gustav, Mikulič Oton, Dolinar Zdenko. Namestniki: Dernač Rado, Vouk Slava. Finančni odbor: Hvala Anton, Rant Marija, Maver Danilo. Namestniki: Simič Joško, Levičar Pavla. Stanovsko častno razsodišče: Kladnik Josip, Medveš Anton, Kržičnik Avgust. Stalna člana častnega razsodišča: Aparnik Gojko, Sanci Drago.

Po zborovanju se je novo izvoljeni odbor takoj konstituiral sledeče: predsednik Ivanuš

Robert, podpredsednica Mačkovšek Franja, tajnica Rozin-Tomše Rozina, blagajnik Žener Viljem.

Proračun za leto 1939./40. je bil sprejet z enim glasom proti. Članarina ostane ista.

Pri slučajnostih predlaga tov. Ravbar, da se zniža članarina, ker je mnenja, da je visoka članarina povod, da ni več učiteljsva včlanjenega pri društvu. Isti predlaga tudi ukinitve normativnega odloka kr. banske uprave glede predčasnega odpusta iz šole, ki bi se naj z določbo v novem finančnem zakonu izpremenila tako, da učenci obiskujejo ljudsko šolo do 14. leta brez olajšav, nato pa izstopijo iz šolske obveznosti. Enako naj bi se z določbo novega finančnega zakona urenila tudi služba učiteljev, ki morajo odslužiti kadrski rok. Taki učitelji naj bi se po vrnili na svoja prejšnja službena mesta, čas vojaške službe pa se jim naj bi štel.

Tovariš Mikulič predlaga, naj bi se glavni odbor JUU na merodajnih mestih zavzel, da bodo šolska upraviteljsva uživala tudi poštinsko prostost glede priporočnine uradnih pisem.

Tovariš Levstik predlaga, da društvo povabi tov. Menecja, ki bi naj predaval o smericah, nalogah in ciljih učiteljskega pokreta. Na splošno željo se bo vršilo prihodnje zborovanje meseca februarja v Brežicah.

R. Ivanuš,

preds.

Rozin-Tomše Rozina,

tajnica.

+ JUU — UČITELJSKO DRUŠTVO MARIBOR - MESTO je zborovalo v sredo, dne 22. novembra 1939., na I. dekliški ljudski šoli v Mariboru. Po običajnem pozdravu je predaval strokovni učitelj Albert Zerjav o: Spisu v ljudski šoli. Po kratkem zgodovinskem orisu spisovnega pouka v šolah je prešel predavatelj na vrste spisovnega pouka, ki ga je in ga še goji ljudska šola. Prikazal je kako mora zajeti učitelj snov in jo obravnavati, da dosega zaželene uspehe. Prečital je tudi več spisovnih sestavkov učencev raznih starostnih stopenj. Predavanje je bilo vseskozi zanimivo.

Tov. predsednik je podal situacijsko poročilo predvsem o razmerah v organizaciji JUU, posebno po skupščini v Banja Luki. Ugotavlja, da je bilo stališče, ki ga je zavzela slovenska delegacija, edino pravilno. Tudi, če bi celotna delegacija postopala drugače, ne bi preprečili tega, kar se je zgodilo, ker gonilne sile niso bile v organizaciji sami, temveč zunanje. Veruje v razsodnost učiteljsva, ki bo vedelo tudi v težkih trenutkih pravilno presoiti položaj in se ne bo dalo zapeljati strastem.

Draginja postaja iz dneva v dan večja, kar se posebno pozna v mestu. Povišanje prejemkov je nujno potrebna, posebno ker že prej plače niso zadostovale za vsakdanje potrebe. Tekstilne tovarne so že povišale plače svojemu delavstvu. Tudi uradnikom najvišjih stopenj so povišali druginjsko doklado, upravičeno upamo, da pridemo tudi drugi uslužbenci na vrsto.

Tovarišica M. Černovšek je podala izčrpno poročilo o seji predsednikov, ki je bila 25. t. m.

Tov. tajnica prečita dole dopise, o katerih se je vršila tudi debata.

Prof. Šilih poroča o stanju Slovenske šolske matice in priporoča pristop. Matica se trudi, da ustreže željam učiteljsva.

Ciril Hočevnar, preds. Anica Stergar, taj.

ZAMENJAM TAKOJ

službeno mesto, lep trg ob železniški progi Ljubljana-Kočevje, s krajem v srezu Maribor-levi breg — najrajši Slovenske gorice — srez Ptuj, Savinska dolina ali okolica Murske Sobote. — Dopisi pod značko: Zamenjava takoj 1939.

ZA MIKLAVŽA

zelo prikladna darila nudi trdka

A. & E. SKABERNÉ

LJUBLJANA

P r i m e r n a

Miklavževa darila

v veliki izbiri po nizkih cenah priporoča trdka

Ign. Žargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 11